

AZ ISZLÁM KÖZÖSSÉGEK HELYZETE NYUGAT-EURÓPÁBAN

CSIZMADIA SÁNDOR

Jelena Sudinova 2005 nyarán megjelent, *A párizsi Notre Dame mecset* című fantasztikus regényének cselekménye 2040-ben játszódik Franciaországban, amely a többségivé és állammvallássá vált iszlám uralma alatt áll, s egy keresztény csoport éppen fegyveres felkelésbe kezd az iszlám törvénykezés, a saria ellen. Az orosz író nő saját könyve sikere kapcsán arról is beszélt, hogy személy szerint ő inkább élne – amire egyébként egyáltalán nem vágyik – *amerikai megszállás* alatt, mint egy olyan Oroszországban, ahol a muzulmánok kalifátust vezetnének be.

A regény kissé háborzongató fantáziavilágából kilépve, előadásom első részében néhány általános tényre, tapasztalatra és összefüggésre szeretnék utalni a nyugat-európai iszlámmal kapcsolatban, második részében pedig *európai demográfiai* tényeket és trendeket állítok párhuzamba Jelena Sudinova írói látomásával.

KI KINEK AZ ELLENSÉGE?

André Malraux író, esszéista és gaullista kultúrpolitikus az 1974-es franciaországi elnökválasztási kampányban – noha akkor létezett még a Szovjetunió – kijelentette: „Európa politikai egysége utópia. Európa politikai egységéhez egy közös ellenségre volna szükség, s az egyetlen valódi közös ellenség az iszlám lenne”. Az elmúlt idők aktualitásai esetenként azt a benyomást kelthetik bennünk, hogy a nyugat-európai államok többségében az iszlám ellenséggé, de legalábbis problémává, s esetenként *közös biztonságpolitikai problémává* vált. Számos nálunk is jól ismert és kevésbé ismert esemény idézte elő, hogy – Nicolas Sarkozy francia belügyminiszter megfogalmazását idézve –, Nyugat-Európában szinte mindenütt kimondták az „eufémizmus diktatúrájának a végét”, és ehhez még – hogy mondandója egyértelmű legyen – hozzátette: „háborúban állunk a globális dzsihadizmus ellen”. Ez a kijelentés viszont arra utal, hogy az iszlám is megtalálta a maga ellenségét: a Nyugat vált az első számú ellenségévé.

Úgy tűnik tehát, mintha az európai kontinens messze nyúló történelmében a XX. századi viszonylag rövid életű, bár igen megterhelő Kelet-Nyugat konfrontáció megszűnése újból helyt adott az iszlám és a Nyugat szembenállásának,¹ melyet néhány emlékezetes történelmi dátum jelez a keresztény Európa és a muzulmán világ közös történetében: 732: a poitiers-i győzelem, 1492: az ibériai félsziget visszahódítása, 1571: a lepantói csata, 1683: Bécs ostroma, és 1918: az oszmán birodalom bukása stb.

¹ Gérard Leclerc szerint e szembenállás tétje az egész világra kiterjedő „leadership” biztosítása. V.ö.: Islam et Occident chrétien sont en lutte pour un leadership planétaire. Jérôme Cordelier interjúja Gérard Leclerc-vel. *Le Point*, 2004. április 22.

A közös történelem visszatérésének sorából az elmúlt időszakban kiemelkedtek az iszlámra hivatkozó terroristák által végrehajtott madridi és londoni merényletek; majd a Törökországnak az Európai Unióba való belépését illető és Ciprus török megszállását is érintő viták, s végül a Mohamed-prófétáról készült dániai karikatúrákra adott heves, a tömegpszichózis legfélelmetesebb történelmi fejezeteit felidéző reakciót a muzulmán világban, de Európában is. A muzulmán Törökország belépése mellett érvelő török miniszterelnök, Recep Tayyip Erdogan egy különös paradoxonra hívta fel a figyelmet, amikor nyilvánosan azon sajnálkozott, hogy a fátyolkendő viselni kész két lánya nem tanulhat az isztambuli egyetemen, mivel a kendő viselése ott nem megengedett, miközben semmi sem tiltja azt az uniós országok egyetemeinek többségén. A spanyolok, átélve a madridi robbantásokat, melyeket – az egyik marokkói merénylő szerint – az „Al-Andalus visszahódítása” nevében követtek el, úgy érezhették, hogy egy öt évszázada letűnt történelmi korszak tér vissza, amikor „hitetlen” őseik kiűzték a muzulmánokat Andalúziából, melyet egyes muzulmán csoportok az „iszlám földjeként” tartanak ma is számon, mivel azt Tariq ben Ziad meghódította a VIII. században.

Ám ha a közös európai-izlám történelem folytatódik is, csak az *emlékezetben* ismétlődhetnek annak korábbi fejezetei. Ha az iszlamista *fanatikusok* törekednek is az egykori halálos *szembenállás* újrabeállítására, ha az iszlám terroristák merényleteikkel demonstrálják is a halálos szembenállást, a jelenlegi helyzet nagyban különbözik az évszázadokkal ezelőttil: Európában ma sok muzulmán él, de többsége békés természetű (12 millió származik iszlám kultúrájú országokból, főleg a maghrebi-országokból, Törökországból és az indiai szubkontinensről). Azt a tényt, hogy vannak mérsékelt muzulmánok, még Philippe de Villiers, a francia nemzeti-jobboldali mozgalom (Mouvement pour la France) elnöke is elismeri: „Azt gondolom, hogy vannak mérsékelt muzulmánok, sőt a nagy többségük mérsékelt. Nem hiszem azonban, hogy létezne mérsékelt iszlám”. Ebből következően azt állítja, hogy az iszlám három fő ok – az umma, a saria és a dzsihád – miatt nem fér össze a Köztársasággal.²

Mindenesetre a bevándorlók tekintetében paradigmaváltás előtt áll Nyugat-Európa: *ma már ugyanis nemcsak a szélsőjobboldali pártok és csoportok tartják az iszlámot az európai társadalmakba integrálhatatlannak, hanem éppen az iszlamisták vagy politikai iszlamizmus képviselői azok, akik radikálisan elutasítják az egyenlőség elvű közjog alkalmazását az iszlám közösségekre és egyénekre az európai társadalmakban.* Mindazonáltal egy 2005-ben lefolytatott felmérés szerint a spanyolországi, franciaországi, németországi és hollandiai muzulmánok 70%-a fejezte ki egyet nem értő nyugtalanságát a szélsőséges iszlamizmus miatt országaikban. Jacqueline Remy megfogalmazása szerint, az iszlámnak van egy mérsékelt arca, melyet azok mutatnak, akik elfogadják a befogadó ország törvényeit, és egy radikális arca, amely az iszlám törvényt mindenek fölé helyezi.³

² Villiers juge l'islam „pas compatible avec la République”. *Le Figaro*, 2006. április 24.

³ Aucun consensus européen. Jacqueline Rémy interjúja Fiametta Venner francia politológusnővel. *L'Express*, 2006. január 26.

Mint ismeretes, a bevándorló közösségek, s így az iszlám hitű közösségek számára is a nyugat-európai országok (leginkább Franciaország) egy *univerzalista filozófiából* táplálkozó integrációs politikát és a kulturális-etnikai különbségeket tiszteletben tartó *multikulturalista* politikát kínáltak fel (a Nyugat-Európa szerte évtizedeken át dicsőített modellt a nyolcvanas években még Franciaországban is dicsőítették). Egyébként a francia univerzalista modell sokkal inkább az *egyéni szabadságjogok*, mint a *kommunitárius vallási és kulturális partikularizmusok* tiszteletén alapul. Ez a felfogás vezetett Franciaországban sokkal inkább a *laikus iskola* emancipatorikus erejében való meggyőződéshez, mint a fátyolkendő tiszteletéhez. Ezzel szemben Angliában a fátyolkendő iskolai tilalmát úgy tekintik, mint a vallásszabadság és a kultúrák elfogadhatatlan sérelmét. Ám az angolszász modell, amely hivatalosan toleráns a társadalom minden kulturális-vallási partikularizmusa iránt, ugyanakkor diszkriminatívabb jellegű e közösségek tagjainak egyéni szabadságjogai tekintetében. (A fiatal moszlim lányok körülmetélése, a kikényszerített házasság vagy a fátyolkendő elleni moszlim tiltakozásokat a „muzulmán közösségek” hatáskörébe utalja, s a tiltakozók így saját kultúrájuk „árulóivá” válhatnak, s ezért akár életükkel fizethetnek). *A multikulturális modell azonban a nők és a homoszexuálisok jogainak lényegi és centrális kérdésén megbukott, megmutatva, hogy a különböző kultúrák tiszteletének dogmája egyenértékűségük nevében konfliktusba került az egyének egyenlőségével és szabadságával.*⁴

A kulturális-vallási különbség nem jelent mindig értékbeli és életformabeli gazdagságot. A muzulmán nőknek az európai kontinensre is importált kirekesztését és jogi alsóbbrendűségét, ami számos muzulmán országban törvény, egyre kevésbé tolerálják Nyugat-Európában. Ennek tudatosítása nagymértékben köszönhető a bevándorlókból származó női aktivistáknak, akik emancipálódni akarnak a *muzulmán himsovinizmus* alól, amit erősödni láttak Európában az elmúlt években.⁵

Ennek ellenére Fiametta Venner szerint jelenleg még nincs európai szintű konszenzus a muzulmán közösségekkel szemben folytatandó *közösségi magatartás* tekintetében. A francia politológus nő úgy gondolja, hogy a legracionálisabb megoldás a *liberális iszlám* híveinek a támogatása lenne.⁶ De a multikulturalista országok némelyike továbbra is arról van meggyőződve, hogy minden vallási formának, beleértve a vallási integrizmust is, kifejezésre kell jutnia. A mások kultúráját *relativizáló* felfogás alapján azonban nem tesznek különbséget például egy *liberális muzulmán* és egy *integrista muzulmán* között. Angliában még az iszlamista *Muzulmán Testvérek* letelepedését is támogatják a problémás városnegyedekben, abban a reményben, hogy ezzel csökkenthető a „szent háborút” hirdető *dzsihadisták* és *szalafisták* mozgásteret. E mögött az a ki nem mondott meggyőződés áll, hogy *az integristák csak a muzulmán közösség tagjai szabadságjogainak ártnak, amíg a terroristák minden állampolgár jogait és életét veszélyeztetik.* Kétségtől

⁴ Eric Conan-Christian Makarian: Enquête sur la montée de l’islam en Europe. *L’Express*, 2006. január 26.

⁵ i.m.

⁶ Aucun consensus européen. i.m.

sajátos ez a fajta moralitás: az angol multikulturális modell az integristák képviselőinek intézményesítését választotta, hogy „kihúzza a szőnyeget” a terroristák lába alól, mintsem, hogy egyidejűleg harcolna az integrizmus és a terrorizmus ellen az *esélyegyenlőség* mindenki számára való megteremtésével, ami a francia modell opciója. Ha ezt nem értjük meg, akkor nem értjük meg azt sem, hogy a Franciaországban integristának tekintett svájci iszlám teológust, Tariq Ramadant miért tekintik az „állam szolgájának” Angliában, akit Tony Blair nevezett ki, hogy harcoljon a terrorizmus ellen⁷. Az is igaz azonban, hogy a brit miniszterelnök megüzente a londoni merényletek másnapján az iszlám radikálisoknak: „Mostantól kezdve, megváltoznak a játékszabályok!”

Mindenesetre egy friss nyugat-európai körkép alapján megállapítható: *Nagy-Britanniában* hivatalosan 2000 imám tevékenykedik, négy iszlám magán általános iskola és 1600 mecset működik, az egyéb imahelyek száma nem ismert, és a muzulmán közösségeknek van országos hatókörű képviseleti szervezetük.⁸ *Németországban* több mint ezer mecsetben és 2000 egyéb imahelyen 1500 imám hirdeti Mohamed-proféta igéit, s a muzulmán közösségeknek ugyancsak van országos szintű képviseleti szervezetük, de Nagy-Britanniához képest csak egy iszlám általános iskola működik.⁹ *Olaszországban*, ahol a muzulmán közösségeknek szintén létezik országos képviseleti szervezetük, nem ismert az imámok száma, ám 155 imahely, valamint két mecset áll az iszlám hívők rendelkezésére.¹⁰ *Spanyolországban* négy iszlám általános iskola, 12 mecset és 60 egyéb imahely létezik, az imámok száma ismeretlen és a muzulmán közösségeknek van országos képviseleti szervezetük.¹¹ Az elmúlt évtizedekben a teljes toleranciától a teljes bizalmatlanságig jutó *Hollandiában* 500 imám, 450 mecset, 20 iszlám iskola és országos iszlám képviseleti szervezet mutatja a holland társadalom befogadóképességét.¹² *Franciaországban* 1200 imám tevékenykedik (melynek 75% nem francia állampolgár, s még a francia nyelvet sem ismeri),¹³ és 1700 imahely létezik, melyek közül – Idriss Elouanali, a La Boussole (Iránytű) nevű szervezet elnöke szerint – csak 50 tekinthető valódi mecsetnek,¹⁴ melynek viszont – Pascal Mailhos, az Információs Hivatal főigazgatója szerint – csaknem a fele radikális iszlámisták irányítása alatt áll.¹⁵ Kétévenként tartanak választásokat a többnyire algériai, marokkói és török befolyás alatt álló iszlám közösségek országos szintű képviseleti szervezetei, melyek másodszor – kemény belső csaták során

⁷ i.m.

⁸ Marc Epstein: Royaume-Uni. Le multiculturalisme, parlons-en! *L'Express*, 2006. január 26.

⁹ Blandine Milcent: Allemagne. Allah enseigné à l'école. *L'Express*, 2006. január 26.

¹⁰ Philippe Broussard: Italie. Ces mariages qui divisent. *L'Express*, 2006. január 26.

¹¹ Cécile Thibaud: Espagne. Des immigrés si loin, si près. *L'Express*, 2006. január 26.

¹² Jean-Michel Demetz: Pays-Bas. De la tolérance à la méfiance. *L'Express*, 2006. január 26.

¹³ Franck Alexandre: Une fondation pour financer les mosquées, 2005. március 21. in: <http://www.rfi.fr/actu/fr/>

¹⁴ Islam. De plus en plus de mosquées en France. 2004. december 22. in: www.topchretien.com/topinfo/

¹⁵ Selon les RG, une vingtaine de mosquées en France sont aux mains des radicaux. 2005. július 24. in: www.topchretien.com/topinfo/

– megválasztott elnöke, a francia kormány első számú tárgyaló partnere az algériai származású Dalil Boubaker, a párizsi Nagymecset rektora.

AZ ÉLETKORI PIRAMIS EURÓPAI INVERZIÓJA

Demográfiai adatok, statisztikák sora támasztja alá azt a tényt, hogy már az Európai Unió 2004-ben bekövetkezett nagyarányú bővítése előtt, a 15-ök Európája a világ legelőregedettebb népességével rendelkezett, azaz a húsz év alatti korosztályok létszáma nem érte el a hatvan év feletti korosztályok létszámát. Ez tehát azt jelenti, hogy Európában – a világon elsőként – bekövetkezett az *életkori piramis inverziója*, azaz a hatvan év feletti létszáma meghaladja a húsz év alattiak létszámát.¹⁶ Az életkori piramis inverziója Svédországban már a hatvanas évek közepén, az Európai Közösségben a nyolcvanas évek elején, Oroszországban 1995-ben következett be, Észak-Amerikában és Kínában 2010 körül, Észak-Afrikában 2030 körül, az iszlám világ egészében 2040 körül kell bekövetkeznie.¹⁷ A történelem azt mutatja, hogy az életkori kategóriák közötti arányeltolódás a különböző nagy régiók között döntő jelentőségű, mert a migrációs hullámok mindig a legfiatalabb életkori zónákból tartanak a legidősebb életkori zónák felé. (A XVI. századtól kezdve éppen ez az európai demográfiai konfiguráció váltotta ki az amerikai kontinens benépesítését).

Ez a helyzet még inkább kitűnik, ha a népesség előregedési arányát régióként vesszük szemügyre. Az előregedési arány megfelel a „termékenység-utáni” (ötven év feletti felnőttek) és a „termékenység-előtti” kor (húsz év alatti fiatalok) hányadosának. Ennek az aránynak az átlaga a 15-ök Európájában 1,5 volt. Ha országonként nézzük az adatokat, akkor azt tapasztaljuk, hogy például Olaszország (1,85) és Németország (1,7) fölülte, Franciaország (1,28) alatta volt az európai átlagnak. Másképpen fogalmazva, a 15-ök Európájában az idősek száma 50%-al meghaladja a fiatalok számát, azaz két idős felnőtt jut egy fiatalra.¹⁸ Ezzel szemben Észak-Amerikában, vagyis az Észak-Amerikai Szabadkereskedelmi Társulás térségben ez az arány 0,74, ami azt jelenti, hogy a húsz évesnél fiatalabb korosztályok száma meghaladja az ötven év feletti korosztályok számát. Kínában a húsz év alatti fiatalok száma csaknem kétszer annyi (0,58), mint az ötven év feletti korosztályok száma, Indiában pedig háromszor annyi (0,34). Végül a rekordot – bár jelentős különbségek állnak fenn az arab, a török, az ázsiai és afrikai muzulmán országok között – a muzulmán országok tartják 0,22-es hányadossal (ami annyit tesz, hogy a húsz év alatti fiatalok száma ötszöröse az ötven év feletti korosztályok számának).

¹⁶ Aymeric Chauprade: L’immigration extra-européenne, un défi majeur pour l’Union européenne. 2005. május 5. in: www.institut-thomas-more.org

¹⁷ Philippe Bourcier de Carbon: Conférence au Collège interarmées de Défense, Párizs, 2004. március 19. idézi: Aymeric Chauprade i.m.

¹⁸ Philippe Bourcier de Carbon: L’Union européenne en implosion démographique, 2004. március 1. idézi: Aymeric Chauprade i.m.

Az EU tehát *egy döntő jelentőségű demográfiai kihívással* áll szemben: a tét saját túlélése, mivel „előregedett”, miközben minden *geopolitikai konkurense* hozzá képest még fiatal. Ennek a felgyorsult előregedésnek a magyarázata nemcsak az élettartam meghosszabbodásában, hanem nagy részben a születési arányszám (natalitás) jelentős csökkenésében rejlik. Az EU 25 országából 17-ben (s benne Közép-Európa országaiban) az elhalálozások száma magasabb, mint a születések száma. Három évtizede még a 330 millió lakossal rendelkező Európai Közösségben az évi születések száma meghaladta a 6 milliót. Ma ugyanezen országok esetében ez a szám 4 millióra csökkent, miközben a lakosság létszáma 50 millióval nőtt.¹⁹

A bővítés nem jelentett megoldást a születési arányszám nagyfokú csökkenésére, sőt, súlyosbítja azt. Kelet-Európa lakóinak a száma ugyanis évente 200 ezerrel csökken. Az EU lakóinak a száma 2025-re csak 2%-al, a mai 458 millióról 469,5 millióra fog emelkedni, majd 2030-ban 468,7 millióra csökken. A helyzet még rosszabb az EU határain kívül: Oroszország, Fehéroroszország és Ukrajna lakóinak a száma együttesen 1,2 millióval csökken évente.²⁰

Az EU-nak – *öslakosai számának nagyfokú csökkenésével* párhuzamosan – a múlt század utolsó harmadától egy másik jelentős kihívással is szembe kell néznie: *az Európán kívüli népesség tömeges betelepülésével nemzeti területein*. (A bevándorlók természetesen részben kompenzálják a kontinens elnéptelenedését).

AZ EU ÚJNÉPESEDÉSE EURÓPÁN KÍVÜLI POPULÁCIÓVAL

Ebből a szempontból az EU-ban két földrajzi térséget kell megkülönböztetni: egyfelől az „új Európát”, azaz Közép-Kelet és Kelet-Európát, melynek rohamosan csökken a népessége és egyelőre csak nagyon kis mértékben érintik az Európán kívüli migrációs hullámok, másfelől, a „vén Európát” vagy „Nyugat-Európát”. E térség természetes népszaporulata (ha kivonjuk a halottak számát a születettek számából) + 400 000, miközben a bevándorlók egyenlege évente + 1,6 millió (ennek a számnak csaknem a felét egyedül Németország fogadja: kb. 700 000 bevándorló évente). Másképpen fogalmazva: a legális bevándorlók száma négyszerese a – nyilvánvalóan nem kizárólag „ős-európai” – nyugat-európai polgárok természetes szaporulatának. Ha a bevándorlók létszáma négyszer olyan gyorsan nő, mint amilyen a természetes szaporulat mértéke, beleértve természetesen a korábbi években érkezett bevándorlók születési arányszámát is, könnyen

¹⁹ Aymeric Chauprade i.m.

²⁰ Vlagyimir Putyin orosz elnök az elmúlt években több alkalommal is súlyos problémaként említette a születésszám rohamos csökkenését Oroszországban, melynek következtében a világ legnagyobb kiterjedésű országa lakóinak a létszáma a jelenlegi 144 millióról 2050-re 105 millióra csökken. Lásd: Jean-Claude Chesnais interjúját Vlagyimir Putyin orosz elnökkel. *Le Figaro*, 2002. augusztus 12.

levonható a következtetés, hogy az európai népeiséget – változatlan tendenciák esetén – egy viszonylag rövid történelmi idő alatt nem európai populációk fogják felváltani.²¹

Az Eurostat adatai szerint a 15-ök Európájában hivatalosan 15 millió olyan Európán kívüli külföldi él, aki egyik tagállamnak sem az állampolgára. Ez az összlakosság 4%-a. Ez a szám természetesen nem tartalmazza azt a nagyszámú, Európán kívülről érkező populációt, amely megszerezte valamelyik uniós tagállam állampolgárságát.²² Összeurópai szinten nem rendelkezünk biztos adatokkal, mivel hivatalos statisztikáiban több ország (pl. Franciaország) nem különbözteti meg állampolgárait etnikai származásuk szerint az állampolgárság megszerzése után.

Az orosz íróknak kedvéért vegyük a francia példát, hiszen Franciaország az Európán kívüli migrációs hullám egyik legérintettebb országa. Az INSEE (Institut National de la Statistique et des Etudes Economiques) statisztikai adatai szerint az anyaországi Franciaország lakosságának hivatalosan 9%-a afrikai és eurázsiai eredetű (Törökország). Egyedül ez a 9% biztosítja a Franciaországban az újonnan születettek 16%-át, ami 110 000 újszülöttet jelent (ez automatikusan jelent francia állampolgárságot). Egy 2030-ra vonatkozó előrejelzés a következő perspektívát mutatja: 25 év múlva Franciaországnak legalább 10 millió Európán kívülről származó lakosa (rezidense) lesz, ami az összlakosság 15%-át, az újonnan születettek 30%-át teszi ki (az összlakosságon belül az Európán kívülről származók aránya a jelenlegi 9%-ról 15%-ra fog emelkedni). Más-képpen fogalmazva: századunk első harmada után a „jövő Franciaország” lakosságának egy harmadát már Európán kívülről származók teszik ki. Ilyen feltételek között biztosnak mondható, hogy a XXI. század végén Franciaország lakosságának nagy többségét az Európán kívülről származók fogják képezni, s fennáll a veszélye annak, hogy a „gallok” fokozatosan eltűnnek.²³

Úgy tűnik, hogy Jelena Sudinova írói fantáziája 50-60 évet tévedett a demográfiai szabályszerűségekkel vagy törvényszerűségekkel szemben a párizsi Notre Dame székesegyháznak iszlám mecsetté való átváltozását illetően, ám eddig csak a *legális bevándorlást* vettük figyelembe, melyet a nyugat-európai államok még mindig bőkezűen támogatnak és tartanak számon hivatalosan.

Az *illegális bevándorlás* egy olyan jelenség, amely egyre növekvő mértékben számít a *legális bevándorlás* mellett, mivel – az elmúlt években – minden európai országban felgyorsult. Franciaországban a hatóságok átlagban 10 000 illegális bevándorlót tartóztatnak le évente, s úgy becsülik, hogy ez a szám kb. egy tizede a tényleges illegális bevándorlók számának. Az optimisták 100 ezerre, a pesszimisták 300 ezerre becsülik a számukat évente. A francia belügyminisztérium bevándorlásügyi szakértője, Maxime

²¹ Aymeric Chauprade i.m.

²² EUROSTAT, Statistiques sociales européennes: Démographie, Commission Européenne, Bruxelles, 2003.

²³ Chantal Brutel-Laure Omalek: Projections démographiques pour la France, ses régions et ses départements (horizon 2030-2050), INSEE Résultats Société n° 16, INSEE, Paris, 2003. július

Tandonnet szerint 2004-ben Franciaországban több mint 600 ezer bevándorló élt illegális körülmények között.²⁴

Úgy tűnik, hogy Európa az illegális migrációt az elmúlt években kész tényként kezelte, hiszen a nyugat-európai országokban mind több illegális bevándorló helyzetét rendezték szüntelenül. Az 15-ök Európájának a területére a becslések szerint évente fél millió illegális bevándorló lépett be. Az illegális bevándorlók státuszának rendezése – az európai törvények megszegésével – növekvő tendenciát mutat: Franciaországban 220 000, Belgiumban 50 000, Görögországban 720 000, Olaszországban 1,5 millió (ebből 700 000 kizárólag 2002-ben), Spanyolországban 575 000, Portugáliában 240 000 legalizálás történt 2002-2005 között.²⁵

Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy a változtatás előtt álló családegyesítési törvény mechanizmusa révén (különösen Franciaországban) egyetlen személy legalizálási aktusa egy csapásra 3-5 új legális bevándorlót jelent. 20 000 legalizált személy 100 000 új legális bevándorlót jelenthet.²⁶

Európára tehát egy *kettős demográfiai jelenség* a jellemző. Az európaiak előregednek, mivel nem nemzenek több gyermeket, és ezért fokozatosan a sokkal fiatalabb és sokkal termékenyebb afrikai és ázsiai populációk váltják fel őket szülőföldjeiken és őseik földjein, éppúgy legális, mint illegális módon. Márpedig a leírt dinamikák (Európa elnéptelenedése és ázsiai és afrikai populációk általi benépesítése) azzal a kockázattal járnak, hogy a migrációs hullámok társadalmi-gazdasági okai mind inkább összekapcsolódnak az *Európán kívüli demográfiai és geopolitikai* okokkal. Az EU tehát alapvetően egy olyan folyamatba lépett, amely e század végén, elvezet eredeti lakosságának nem európai, mindenekelőtt afrikai és ázsiai populációval való felváltásához. Ezek után – mindenféle előítélettől mentesen – jogosan tehető fel a kérdés: *európai lesz még Európa a XXI. század végén? Másképpen fogalmazva: elveszítik-e földrajzi és kulturális primátusukat az európaiak az európai kontinensen?*

Ahhoz, hogy Európa európai maradjon a század végén is, s a párizsi Notre Dame székesegyház se legyen évtizedek múlva egy muzulmán mecset, Aymeric Chauprade francia demográfus és geopolitikus szerint „Európának egy valódi Marshall-tervre van szüksége”²⁷ a születésszám növekedése, a családpolitika és az Európán kívüli bevándorlás csökkentése terén. Néhány – az afrikai országok némelyikében nagy ellenállást kiváltó – intézkedés meghozatala már folyamatban van: szelektív migrációs politika, a családegyesítési törvény eltörlése, minimális szintű kulturális kötelezettség támasztása a bevándorlóval szemben, a befogadó ország szokásainak és életviteli szabályainak való valódi megfelelés kötelezettsége, a hazatérést ösztönző politika a szociális ellátások csökkentésével, a kibocsátó országok fejlődését segítő aktív politikák. Chauprade-nak

²⁴ Maxime Tandonnet: Le défi de l'immigration. Éd. François Xavier de Guibert, Paris, 2005.

²⁵ OCDE, Tendances des Migrations Internationales, 2001-2005. évi jelentések, OCDE, Paris.

²⁶ Aymeric Chauprade i.m.

²⁷ i.m.

radikális meggyőződése, hogy ha az EU nem indít el a következő években egy demográfiai Marshall-tervet, akkor az európai civilizáció, mint megtestesült és élő civilizáció eltűnik e század végén. Vajon az Európán kívüli bevándorlási hullámtól egyelőre még mentes Közép- és Kelet-Európának nem lenne szüksége egy hasonló Marshall-tervre? Tudjuk, hogy Európának ez a térsége évtizedekig megsínylette, hogy hatvan éve – igaz, egy más tartalmú Marshall-tervtől – egyszer már elzárkózott...